

**R. P. Francisci Svarez, Granatensis, E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia
Sacrarum Literarum Primarij Professoris Defensio Fidei
Catholicæ Et Apostolicæ Adversvs Anglicanæ ...**

Suárez, Francisco

Coloniae Agrippinae, 1614

Cap. 1. Quid nominibus Ecclesiasticæ immunitatis, libertatis, ac
exemptionis significetur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93459)

nec legislatoribus leges prescribere. Non est enim dis-
 sensio, & confusio Deus, sed pacis, & ordinis. Ne-
 quis igitur caput sit, qui vix, aut manus, aut pes, aut
 vilis quoddam aliud corporis membrum est: verum quo
 vocatus est, in eo gradu quisque maneat, etiam si a-
 lioqui prestantiori dignus sit, plus utique laudis habi-
 turus ex eo, quod presenti gradu acquiescit, quam si e-
 um quærat, quem non accepit. Ne quis, cum sine peri-
 culo alium sequi liceat, præire cum periculo expetatur:
 nec obedientia lux, quæ tam terrena, quam cælestia tue-
 tur, atque conservat, infringatur.

Quid, quæso, Rex humanissimè, à tuis subditis
 tam anxie postulas, & summo iure exigis, sicut obe-
 dientiam Principi debitam? Illam Pauli sententi-
 am in tuo libro frequenter inculcans: Omnis ani-
 ma potestatibus sublimioribus subdita sit: imple igitur
 naturalem illam legem à Christo propositam, &
 commendatam: Quæcunque vultis, ut faciant vobis
 homines, & vos facite illis. Et quam obedientiam à
 subditis requiris, eam fideliter præsta illi prudenti, ac
 fideli dispensatori, quem Christus super omnia bona

sua constituit, tibi quæ ita præposuit, ut rationem
 pro anima tua redditurus sit. Quod enim Paulus
 fideles omnes monuit, & præcepit: Obédite Præpo-
 sitis vestris, & subiaccete eis, ipsi enim perurgilant tan-
 quam rationem pro animabus vestris reddituri, non
 minus ad Regem, si Christianus sit, quam ad ceteros
 fideles pertinet. Quod si fortasse, Rex serenissime,
 verbis meis non dignaris attendere, audi, quæso,
 Bernardum ad Conradum Regem scribentem, & pro
 me loquentem: Regis dedecus, regni diminutionem
 nunquam volui, violentos odit anima mea. Legi quippe,
 Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit, &
 Qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit. Quam
 tamen sententiam cupio vos, & omnimodis moneo cu-
 stodire in exhibenda reverentia summa, & Apostolica
 Sedi, & Beati Petri successori, sicut ipsam vobis vultis
 ab universo vestro servari imperio. Et adiungit, quæ
 non minus libenter usurpo sequentia verba.

Sunt, quæ non putavi scribenda, præsens eni
 fortassis opportunius mihi
 marem.

FINIS LIBRI TERTII.

LIBER IV.
 DE IMMUNITATE EC-
 CLESIASTICA, SEU EX-
 EMPTIONE CLERICORVM
 A IVRISDICTIONE TEMPORA-
 LIVM PRINCIPVM.

OGMATIS de Immunitate
 Ecclesiastica, seu de ex-
 emptione clericorum à té-
 poralium Principum iurisdic-
 tione, veritatem sæpe in
 superioribus supposuimus,
 eamque in presenti libro
 expendere, confirmare, ac
 defendere, tum in principio
 huius operis, tum in cap. 9.

superioris libri promissum, quoniam ad huius ope-
 ris complementum, plenamque ad querelas, & ob-
 iectiones Regis Angliæ responsionem, necessariam
 esse iudicamus. Rex etenim in fine Apologiæ pro
 Iuramento fidelitatis, & in Præfatione ad Principes
 Christianos, dogma istud ex libris Bellarmini mira-
 bundus (ut ipse ait) referens, non solum audaciam,
 & temeritatem in Cardinali, sed etiam in dogmate
 ipso novitatem affingere, & reprehendere ausus est.
 Et inde maxime catholicos Reges contra Pontificem
 excitare, ac prouocare nititur, quod eorum præci-
 pue intersit, ne quid prerogatiuis Legalibus detraha-
 tur. Vnde ad illos sic loquitur: Quod si potentissimus
 quisq. vestrum alie, serios, recogitet, pene tertiam po-
 puli, solique vestri partem Ecclesiæ esse dicatam: non
 ne quæso, illius iactura sensus animos vestros percutiet,
 quæ tantum hominum fundorumque vestro iuri subtra-
 hat, ut vbiq. Pontifici colonia, provinciæq. constituantur?
 & alia prosequitur, quæ infra referemus; nam
 obiectiones quasdam continent, quibus in discursu
 huius libri satisfaciendum est. Prius ergo catholi-
 cum dogma de vera libertate, seu immunitate Ec-

clesiastica, & clericorum exemptione iuxta verâ
 Theologiam, ac iuris canonici principia explanare,
 & diuini testimonij, ac rationibus pro nostra té-
 nuitate stabilire curabimus. Deinde verò non so-
 lum Regiæ obiectiones, sed etiam quæ occurrerint
 grauiore, in medium afferemus, eisque ita, ut spero,
 satisfaciemus, ut locum in hoc dogmate habere
 constet, quod aliàs Chrysostomus dixit. Nihil in hoc
 veritate clarius, nihil simplicius, nisi maligni esse ve-
 limus.

CAPVT I.

QVID NOMINIBVS ECCLESIA-
 stica immunitatis, libertatis, ac exemptionis
 significetur?

QVONIAM huius libri materia non solum fidei,
 sed etiam morum doctrinam complectitur, Methodus
 ita à nobis tradenda est, ut & contra Ecclesiæ hoc lib. sit
 Catholicæ aduersarios veritatem fidei ostendamus, &
 pro morali vfu, ac praxi catholicis inferuire pos-
 simus. Ac propterea non solum sacra pagine testi-
 monia, sed etiam leges tum canonicas, tum ciuiles
 diligenter considerabimus, & expendemus, ab his
 enim maxime doctrina præsertim moralis pendet.
 Ideoque in primis voces, quibus iura de hac mate-
 ria loquentia, uti solent, explicandæ sunt, vitia res
 ipsa, & iura melius intelligi valeant. Sunt autem
 potissimum hæ voces tres illæ, quas in titulo
 proposuimus, quas breuiter in hoc capite decla-
 rabimus.

Prima

In præf. pag.
23.

pag. 27.

Immunitas
in descriptio

Prima vox est *Immunitas*, quæ generatim sumpta A describi potest, ut sit, *Privilegium, quo res aliqua, vel persona à communi aliqua obligatione, seu onere eximitur*. Quam descriptionem sumo ex l. *Munus* 18. ff. de Verbor. significat. ubi *munus* inter alia onus significare dicitur, de quo subiungit Paulus l. c. *Cum remittitur vacatione militie, munusq; prestat, inde immunitatem appellari*. Vbi *militia* nomen exempli causa positum videtur, quatenus oneris *munus* est; immunitas autem generatim esse dicitur vacuitas muneris, pro onere sumpti, quæ per quandam remissionem, seu concessionem datur; hæc igitur carentia, seu ablatio oneris ad Ecclesiam applicata dicitur immunitas Ecclesiastica. Quid autem per hæc particula ultimarum denotetur, ex dicendis constabit. Potest autem in hac immunitate considerari, vel adus remittendi, seu ius speciale, quo aliquis eximitur communi onere, vel effectus illius iuris, qui est carentia, seu vacatio talis oneris, & obligationis. Et utrumque potest nomine immunitatis significari, ut sumi potest ex titulo de Immunitate nemini cõced. c. lib. 10. Immunitatem ergo ut significat ius vacandi à munerib; dicimus esse privilegium excusans ab onere communi. Vt inur autem nomine privilegij lato modo, ut comprehendere potest ius aliquod naturale, vel diuinum alicui specialiter conueniens cõparatione aliorum, ut in sequentibus magis declarabimus. Immunitas autem sumpta pro ipso effectu privilegij dici potest vacuitas, seu excusatio à munere, utique legitima, & aliquo iure fundata. Et fortasse hoc modo distingui possunt duo tituli iuris civilis ff. de Vacat. & excusat. munerum, & de iure immunitatis. Sed de hoc alius. In præsentem ergo utroque modo sumi potest immunitas, quæ Ecclesiastica appellatur, quatenus res, vel personas Ecclesiasticas ab oneribus, alijs rebus, vel personis communibus, eximit, & in talium rerum, vel personarum decentiam, ac reuerentiam concessa est.

Hæc autem immunitas ex parte subiectorum, seu rerum, quibus concessa est, & quasi adheret, duplex, D vel triplex distingui solet. Vna est immunitas locorum, seu templorum, aut Ecclesiarum, alia est immunitas personarum, seu clericorum, tertia est immunitas bonorum, quæ ad duas priores reuocari potest, quia bona aut sunt Ecclesiarum, aut clericorum, & ratione illorum ab oneribus, seu tributis eximuntur. Prima locorum sacrorum immunitas in duobus consistit, primo in vacatione ab actionibus prophanis talium locorum sanctitati repugnantibus, aut ea polluentibus. Secundo in hoc quod sunt loca refugij, securitatis, ac custodiæ, tam reorum ad ea confugiendum, quam bonorum, quæ in eis reponuntur. Ita sumitur ex titulis de immunit. Ecclesiarum, & ex 17. qu. 4. ferè per totam, & notauit specialiter Glos. in c. *Cum deuotissimam* 1. q. 1. verb. *Pro violata immunitate*. De hac verò immunitatis specie dictum latè à nobis est in tom. 1. de Religione lib. 3. toto, nihilque hoc loco addendum occurrit maxime cum ad præsentem causam nihil pertineat. Aliæ verò duæ immunitates personarum, & bonorum præsentis considerationis maxime sunt, & utramq; attingit Rex Angliæ, cum ingentem personarum, & fundorum partem regio iuri subtrahi conuenitur, & ideo de utraque dicemus.

Atq; ex huius vocis declaratione faciliè intelligitur, quid libertas Ecclesiastica sit, aliqui enim existimant has voces esse synonymas; alij differentia aliquam inter eas constituunt. Ut videre licet in Caietano in Sum. verb. *Immunitas*, ubi licet prius illas voces confundat, in fine tamen in ordine ad intelligentiam canonum, illas ita distinguit, ut nomine libertatis Ecclesiasticæ solà immunitatē personarum in se, & in bonis suis, nomine autem Ecclesiasticæ immunitatis locorum tantum exemptionem significari velit, ideoq; violationem templi immunitatē, non censet agere contra libertatem ecclesiasticam, nec censuras contra violantes ecclesiasticam libertatem lacerare incurrere. Et ad confirmandum expendit Caietan. verba Benedicti. 11. in Extravag. 1. de Privilegiis, ubi referens casus referuatos, distinctè numerat Ecclesiarum immunitatis, & Ecclesiasticæ libertatis violatores; ergo sentit verbis illis diuersa privilegia Ecclesiæ significari.

Nihilominus voces illas idem significare docuit Couar. d. c. 20. li. 1. Variar. in prin. & sequutus est Tuschus ver. *Ecclesiæ immunitas*, concl. 8. n. 9. Potestque suaderi ex descriptione immunitatis, quia immunitas non est nisi carentia quædam subiectionis, & oneris, quæ carentia nomine etiam libertatis significatur, sicut etiam libertas significare solet carentiam seruitutis, seu necessitatis, ergo addita eadem determinatione Ecclesiasticæ libertatis, sicut & immunitatis, idem utraque voce significabitur. Vnde ponderat Couar. in dicta Extravag. 1. non addi eandem determinationem, sed variari, cum dicitur, *Ecclesiarum immunitatis, & Ecclesiasticæ libertatis*, nam voces: *Ecclesiarum, & Ecclesiasticæ*, non idem significant, quia nomine *Ecclesiarum* ibi significatur templa, iuxta vulgarem usum, & ita per illam vocem cõpositam solum ibi significatur immunitas sacrorum locorum; cum verò dicitur *Ecclesiastica libertas*, nomen *Ecclesiastica* sumptum est generaliter ab Ecclesia maxime ratione Ecclesiastici status: & ideo ibi propriè significat exemptionem Ecclesiasticarum personarum tam in se, quam in bonis suis. At hæc libertas etiam vocatur in iure immunitas Ecclesiastica in cap. *Aduersus* de Immunitate Ecclesiarum iuncto cap. *Non minus* eodem. Ergo stante eadem determinatione Ecclesiasticæ libertatis, & immunitatis idem utraque voce significatur. Vnde in communi vsu Doctorum voces illæ tanquam synonymæ vsurpantur, ut videre licet in Ioan. Lup. tractat. de Libertate Ecclesiast. à princip. per totum, & præsertim, 1. p. q. 3. & 2. p. q. 11. Rebuff. tract. de Immunit. & Hier. Alban. in tract. alio de Immunit. & reliquis in Rubricis de Immun.

Quocirca hæc posterior sententia in rigore vera est, recteque probatur, attento vsu, & verborum proprietate. Nec Caietera simpliciter contradicit, sed secunda tenetur enim voces illas sæpe confundi; addit verò, in vsu canonum censuram ferentium contra violantes Ecclesiasticam immunitatem, vel contra Ecclesiasticam libertatem, illam differentiam seruari, quod priora tantum puniunt inferentes iniuriam locis sacris, posteriora verò eos, qui agunt contra immunitatem personarum. Quæ etiam differentia non satis firma est, nam prior pars ad summum habet locum, quando in canone est sermo de immunitate Ecclesiarum, nam tunc ordinariè nomine Ecclesiarum significatur tẽpla, ut dixi, & ex illo addito determinatur canon ad loca sacra. At si canon disponat contra violantes immunitatem Ecclesiasticam, planè omnia comprehendit, nisi ex actione, quam punit, vel ex alijs circumstantijs constet, de immunitate locorum, vel personarum specialiter loqui: & ita vox de se indifferens est, & omnia comprehendit, nisi aliunde determinetur. Idemque est, si canon loquatur de immunitate Ecclesiæ in singulari, tum quia vox *Ecclesiæ* de se solum generaliter determinat immunitatem Ecclesiæ concessam, siue in locis, siue in personis: tum etiam quia præcipuè significare solet congregationem fidelium, nisi aliunde determinetur, vel ex contextu constet, sermonem esse de materiali templo.

Alia verò differentia excogitari potest inter canones punientes eos, qui contra immunitatem Ecclesiæ aliquid faciunt, vel contra libertatem. Duobus enim modis potest immunitas violari. Primo solo facto, siue vsurpatione iuris, secundo sub prætextu iuris alicuius, seu legitime potestatis. Priori modo agit contra immunitatem, qui Ecclesiam incendit, infringit, spoliatur, bona Ecclesiæ surripit; posteriori

riori modo agit contra immunitatem iudex, qui re- A
um ab Ecclesia extrahit. Vnde posterior hic modus
non solet committi, nisi à gerente publicam potestatem,
vel sub aliquo eius colore, seu pretextu, prior
verò à quocunque, priuata potestate per violentiam
potest committi, utroque autem istorum modorum
sit contra immunitatem, propriè vero contra libertatem
Ecclesiasticam tantum posteriori modo committi videtur.
Sic enim qui violentas manus in clericum iniicit,
non tamen videtur agere contra libertatem Ecclesiasticam;
è contrario verò iudex secularis iudicium in clericum
vsurpans, violator est Ecclesiasticæ libertatis propriè
(vt ita dicam) & specificè, licet ibi etiam generatim
includatur immunitatis violatio, quia non potest ius
immunitatis violari sine actione immunitati contraria.

8. Simili modo qui priuata authoritate per solam
vim, & iniuriam aliquam personam ab Ecclesia ex-
immunitatè, trahit, contra immunitatem tantum Ecclesiæ agit,
qui autem id facit titulo publicæ potestatis, & iurisdic-
tionis, vel qui statuit, vt Ecclesiæ non habeant
priuilegium securitatis, & asyli delinquentium cõ-
fugientium ad ipsas, etiam libertatem Ecclesiasticam
violat, quia non solum vsum, sed etiam ius im-
munitatis Ecclesiæ eripere conatur: Et hoc modo
videtur optimè intelligi verba Benedicti 12. supra
citata. Et ratio reddi potest, quia minus requiritur
ad agendum contra immunitatem, quam contra libertatem
Ecclesiæ, ac subinde latius patet agere
contra immunitatem, quam contra libertatem, omnis enim,
qui libertatem infringit, immunitati etiam derogat,
non verò è conuerso, sicut omnis hæreticus
schismaticus est, non verò è conuerso, nam qui negat
facto tantum obedientiam Ecclesiæ ad summum erit
schismaticus. Et hac etiam ratione dixit Cardinalis Zabar.
in Repetit. cap. *Perpendimus*, de Sentent. excomm. n. 2. opposit. 7.
odiosius esse clericum iudicari à laico, quam ab alio
vt priuato percuti, nimirum, quia illud prius est
contra libertatem Ecclesiasticam hoc verò posterius
tantum videtur contra immunitatem. Habetque hoc
fundamentum in cap. *Si verò*, de sentent. excomm. vbi
perclusio clerici facta à ministro Potestatis, non vt
ministro, sed vt priuata persona, & sine vsurpatione
iurisdictionis, non censetur semper inducere censuram
referuatam Pontifici, perclusio autem facta ab
officiali potestatis, vtique vt ministro eius, semper
declaratur referuata, cuius ratio non videtur esse alia,
nisi quia hæc posterius est grauior, & odiosior actio,
vt pote contraria libertati Ecclesiæ, & non tantum
immunitati, sicut prior. Denique differentia hæc
etiam videtur proprietati verborum consentanea,
nam ille vult illum in seruitutem redigere, & onus
seruitutis illi imponere, qui vero facto tantum iniuriam
alteri facit, eumque tanquam seruum percutit,
non propriè agit contra libertatem eius.

9. Veruntamen in hoc puncto negare quidem non
possumus, illos duos modos violandi Ecclesiasticam
immunitatem esse distinctos: Et ex suo genere grauius
multo esse delictum, quando non solum facto, sed
etiam pretenso iure immunitas rampitur, sicut
longè grauius est ius decimarum Ecclesiæ negare,
quam decimas non soluere. Nihilominus tamen hoc
non obstat, quominus utroque modo violetur
libertas Ecclesiastica, sicut immunitas, quia (vt
ostendi) immunitas & libertas Ecclesiastica, eodem
modo determinata in re idem sunt. Et quamuis verum
etiam sit potuisse facile nomen violationis libertatis
Ecclesiasticæ quasi per antonomasiam applicari
ad significandum modum violationis, qui non solum
violentia, sed etiam præsumpto, & vsurpato iure
nititur: eo quod libertatis nomine magis ius ipsum
significari videatur, & quia frequenter videntur iura

hanc violationem immunitatis contra libertatem
Ecclesiasticam vocare, vt in dicto c. *Non minus*, & in
multis censuris Bullæ Conæ videre licet: nihilominus
affirmare non possumus, differentiam illam esse
in iure constantem, nec tanquam regulam constituere,
quod censura lata contra violentes libertatem
Ecclesiasticam, non comprehendat omnes violatores
immunitatis, nisi ex verbis, vel materia legis
limitatio talis colligatur. Quia illa regula, vel
differentia nullo iure satis fundata est, nec est in vñ
Doct. vt constat ex his, quæ congerit Ioan. Lup.
tract. de Libert. Ecclesiastic. p. 1. questio. 10. & alijs,
quæ enumerat Guilielmus Lueranus in tract. de
Arbore iurisdictionis. in illius declarat. numero 15. &
ex Rebuff. in Concordat. titu. de Firma, & irreuoc.
concordat. stabili §. Penult. verb. *Quæro, quæ sunt
tuta.*

Atque ex his tandem explicata relinquitur tertia
vox, *Exemptionis Ecclesiastica*, nam in re idem
significat, quod immunitas, vel libertas, & ita
communiter solet vna vox per aliam explicari, seu
describi. Videtur tamen nomen exemptionis esse
magis facti, quam iuris, ac proinde magis significare
effectum priuilegij, quam priuilegium ipsum
immunitatis. Vnde potest non immerito quæri, an
omnis exemptio priuilegio concessa templis, rebus,
aut personis Ecclesiasticis, censetur ad immunitatem,
vel libertatem Ecclesiasticam pertinere, ita vt
quoniam huiusmodi exemptionem violauerit, censetur
contra immunitatem, vel libertatem Ecclesiasticam
agere, & censuras contra eiusdem libertatis
vsurpatores latas incurrere. Duplex enim potest
esse tale priuilegium, vnum generale, concessum
Ecclesijs omnibus, vt Ecclesiæ sunt, vel personis
Ecclesiasticis, quæ tales sunt, & de eiusmodi
priuilegio certum est, ad immunitatem Ecclesiasticam
pertinere, in hoc enim consentiunt omnes, & patet
ex dicendis. Alia verò potest esse exemptio ex
priuilegio particulari dato tali Ecclesiæ, vel
personæ Ecclesiasticæ ex peculiari illius
consideratione.

Et de hac exemptione est dubium, an pertineat
ad immunitatem Ecclesiasticam, ita vt violatio
illius sit Ecclesiasticæ immunitatis violatio. Affirmat
enim aperte Rebuffus in Concordat. loco proxime
citato referens plures: sequitur Cardinalis Tulechius
verb. *Libertas Ecclesiastica*, conclus. 341. numero 17.
& sequentibus vbi alios allegat. Et idem videtur
sentire Rochus Curt. tract. de Consuet. sect. 5. circa 2.
lib. 1. partem Glossæ num. 2. & Ioan. Lup. dicto tract. de
Libert. Ecclesiastic. p. 1. q. 10. casu 12. & 16. Moueri
potuerunt hi Doctores, vel quia immunitas
Ecclesiastica comprehendit omnia priuilegia Ecclesijs,
vel Ecclesiasticis personis concessa, vel quia ad
agendum contra libertatem Ecclesiasticam, satis est
agere contra libertatem vnius Ecclesiæ. Nam
statuta priuata vnius reipublicæ contra Ecclesiā,
tantum Ecclesiā illius territorij lædunt, &
nihilominus sunt contra Ecclesiasticam
libertatem, quia in vna Ecclesia offenditur
omnes, sicut in percussione vnius clerici
totus clerus offenditur, & timidiior fit.

Nihilominus dicendum est, secundum iuris
& Ecclesiasticum morem, solam illam exemptionem
ad Ecclesiasticam immunitatem, vel libertatem
pertinere, quæ manat ex generali priuilegio
dato Ecclesiæ, vel in honorem, & reuerentiam
templorum, vel ob decentiam, & dignitatem
Ecclesiasticæ status, seu clericalis ordinis.
Hæc est communis sententia Iurisperitorum in cap. *Nouerit*,
de sentent. excomm. & in Authent. *Cassa*, C. de
Sacrosanct. Ecclie. vt testantur Panormitanus in dicto cap. *Nouerit*,
numero 2. & lib. 1. Consil. in 83. numero 1. &
Decius in dict. Authent. *Cassa*, numer. 18. Iul. Clar. libro 5. s. vltim. q. 77. numero 18. Sylu. verb. *Excommunicatio*.
9. Excommunicatio. 10. & Lopus, Allegat. 3. & alios
tuli, &

culi, & sequutus sum tom. 5. de Censur. disp. 21. sect. 1. nu. 89. & 90. vbi hoc latius explicui. Et idem sentit Caietanus in Summa verb. *Immunitas*, dicit enim, quoad poenas iuris sub immunitate non venire, nisi exemptiones, quæ ex generali priuilegio Ecclesiæ competunt, quoad culpam verò eiusdem rationis esse posse violationem exemptionis speciali priuilegio alicui Ecclesiæ data, cum violatione immunitatis communiter Ecclesiæ concessa, licet prior culpa non ita puniatur in iure, sicut posterior. Vnde sentit, & bene, exemptionem alicuius Ecclesiæ ex speciali priuilegio in re ipsa verè esse quandam immunitatem, & libertatem Ecclesiasticam. Quia est liberatio ab onere, quam vox immunitatis generatim significat, est autem concessio rei sacre quæ talis est, ac subinde religiosa, & suo modo sacra merito dici potest; ergo violatio eius est irreligiosa, sacrilega, & consequenter eiusdem speciei cum violatione similibus immunitatis concessa Ecclesiæ per generale priuilegium. Et nihilominus iura non puniunt has violationes specialium priuilegiorum, neque de illis tractant quando libertatem, & immunitatem Ecclesiasticam tuerentur, sed de his, quæ generaliter ad Ecclesiæ, & Ecclesiasticum statum spectant. Et ideo diximus, in vñ iuris sub immunitate Ecclesiastica solas exemptiones ex priuilegijs vniuersalibus manantes comprehendendi.

Vnde fit, vt determinatio illa immunitatis cum Ecclesiastica dicitur, habitudinem dicat ad Ecclesiā secundum communem rationem suam. Non quia debet priuilegium esse concessum Ecclesiæ vniuersali in omnibus membris suis, hoc enim necessarium non est, vt constat, sed vt respiciat totam Ecclesiā pro illis membris, vel locis, quæ talis immunitatis sunt capaces. Vnde etiam rectè adnotauit Caietanus, ad violationem huius immunitatis non esse necessarium, vt in tota Ecclesiā, vel in omnibus personis, aut locis, quibus cōuenit, violetur, sed satis esse quod violetur in vno, seu in quolibet, cui ex vi generalis priuilegij competit. Et hoc solum probat fundamentum contrarie sententiæ, & aliqui ex prioribus authoribus nihil aliud intendunt, præsertim Rochus Curti, qui alios refert. Et est manifestum ex iuribus, quæ ipse allegat c. 2. de Reb. Eccles. non alienan. & c. 2. de Foro compet. vbi etiam ratio redditur, quia iniuria facta vni personæ contra generale priuilegium communis, & propter communitatem concessum, in totam communitatem redundat, & ideo est propria violatio immunitatis, quam iura puniunt. Vnde etiam obiter intelligitur, licet contingere possit, violationem specialis priuilegij, propriæ immunitatis Ecclesiasticæ quoad speciem culpæ esse eiusdem rationis, nihilominus ex genere, seu modo suo violationem immunitatis hoc habere peculiare, quod est veluti communis iniuria, & in communitatem specialitudo redundans: ita ergo immunitas proprie dicit exemptionē aliquam Ecclesiæ communem.

Ex quibus tandem cōcluditur de hac sola propria immunitate, seu libertate Ecclesiastica in præseti tractari, & quia ita locorum immunitatem exclusimus, solum de immunitate personarum, vel in se, vel in rebus esse sermonē. Addendū verò est personis Ecclesiasticis duplicē immunitatē, seu duplex generale priuilegium esse concessum, vnum appellatur priuilegium canonis, aliud fori. Prius est priuilegium (vt ita dicam) securitatis, & indēnitatis personarum Ecclesiasticarum, cui per canonē, *Si quis suauiter* 17. q. 4. cautū est, singulārē censuram ferēdo contra percussores clericorum. Et de hac immunitate nulla est nobis controuersia cū Rege Angliæ, & alioquin materia illius canonis alibi est à nobis tractata, & ideo de illa exemptione seu immunitate nō erit in præseti sermo. Priuilegiū aut fori dicitur illud, quo clericis exemptio à iurisdictione laica concessa est, cui consequenter annexa est exemptio à tributis, & in his tota controuersia versatur.

14.
De qua im-
munitate in
hoc opere a-
gatur.

Vñctum hoc in principijs superiori libro positis virtute definitū est, illud autē hic præmittimus, tum quia Rex Angliæ clerū in omnib. rebus, & causis sibi fore subiectū in suo regno contēdit, idemq; respectiue de ceteris Regibus, & regnis cū Marfilio Patauino, & alijs similibus affirmat, tum etiā quia hoc errore reiecto, maiori claritate, & certitudine cōstat, in quo propria immunitas, & exemptio clericorū posita sit. Fundamentū ergo prædicti erroris est, quia vel nulla est in Ecclesiā Christi spiritualis potestas, sed sola ciuili, seu tēporalis, per quā omnia tam secularia, quā Ecclesiastica gubernāda sunt, & omnes leges ferendæ, & iudicia termināda, in quacumq; materia versentur. Quia omnia tam Ecclesiastica, quā ciuilia cōprehenduntur sub politico ordine, ac regimine, neq; aliter cadūt sub potestate humanā, totus autem politicus ordo sub regiā potestate cadit. Vel certe, si illius erroris sectatores aliquā spirituales potestates agnoscunt, illam volunt esse in Regibus in supremo gradu, ex eodē fere fundamento, quod totus ordo Hierarchicus Ecclesiæ est tantū politicus id est, propter externā politiam Ecclesiasticā, quæ vnum corpus facit cū ciuili, & ideo necesse est totā eidem Regi supremo subijci. Vnde ad hoc confirmandū expendant, Paulum omnia, quæ ad humanum regimē spectant, Regi suppositū sine vlla exceptione, dicens. *Qui potestati resistit Rom. 13.*

Dei ordinatione resistit. Ex quibus verbis quidā intulit, Principes seculares habere authoritatē ferendi leges in omni materia, & obligātes oēs personas, iuxta illud: *Per me Reges regnāt, & legē conditores iustitiae decernūt.* Confirmatur hoc, quia Theodosius Imp. in suo Cod. & postea Iustinian. in suo multis leges de spiritualibus rebus cōdiderunt, vt de Sacrosacris Ecclesijs, de Episcopis, & clericis, &c. Et plures similes habet Alfonso Hisp. Rex in suis legibus Partitar. part. 1. ergo *qui illi resistit* (teste Paulo) *Dei ordinationi resistit.* Veritas nihilominus catholica est, clericos in spiritualibus seu Ecclesiasticis causis omnino esse immunes à iurisdictione tēporaliū Principū. Ita docēt oēs catholici scriptores in locis infra allegandis, conueniuntq; oēs, immunitatē clericorū quoad hanc partem, esse de iure diuino: quæ certū, ac de fide esse censeo, quia eisdem principijs, & fundamentis nititur. Hæc autē principia tria sunt præcipua, quæ in superiori libro probata sunt. Vñ est, esse in Ecclesiā potestatem gubernatiuā spirituales, à ciuili distinctam, & superioris ordinis, datam ipsi Ecclesiæ ex singulari Christi institutione, & donatione vltra omne ius naturæ. Quod principium in c. 6. præcedentis libri probatū est. Aliud principium est hanc potestatem spirituales nō esse in Regibus, vel Principibus tēporalibus, sed in pastoribus Ecclesiæ à Christo datis, & præsertim in Summo Pontifice, qui est Romanus Episcopus, & hoc principium probatū est in eodem libro à cap. 10. Tertium principium est, hanc spirituales potestatem non esse subordinatam potestati Regum, sed potius habere illam sibi subiectam, quod in eo libro à cap. 20. fusè probatū, ac defensū est.

Ex his ergo principijs sic cōcluditur, Causæ spirituales per spirituales potestates stabiendæ, ac definiendæ sūt, sed hæc potestas spiritualis neq; est in Regibus, neq; subordinatur potestati eorū, ergo tales causæ spirituales sunt extra forum, & potestatem seculariū Principum tā directē, quā indirectē, ergo personæ Ecclesiasticæ quoad has causas ex vi diuini iuris extra iurisdictionem Principū cōstituti sunt, ac subinde eodē diuino iure tali exemptione, seu immunitate gaudent. Maior est per se euidens, supposito primo principio, quia si potestas iurisdictionis spiritualis, & tēporalis distinguuntur, necesse est, vt circa distinctas materias versentur & vna quæq; materiā sibi proportionatā vendicer, & intra illam contineatur; ergo spiritualis materia quoad omnem dispositionem, & regimen ad potestatem spirituales pertinet, & e cōuerso spiritualis potestas in materia spirituali tanquā in propria sphaera operatur, eamq; pro adequato, & proprio obiecto habet. Minor autē in secundo, & tertio principio probata est. Prima verò illatio euidenter ex præmissis inferitur, quia nulla potestas operatur directē nisi in sua materia, neq; extenditur indirecē, nisi ad materiā potestatis sibi subordinatā, neutrum autē habet potestas ciuili respectu materiæ spiritualis, vt ostēsum est, ergo spiritualis materia omnino est extra iurisdictionem tēporaliū Principum. Et inde tandem euidenter cōcluditur altera illatio, quia in primis clerici vt clerici sunt ad spirituales materias pertinent, ratione ordinis, qui

1.
Aliquorum
hereticorum
error.

Fundamentū.

Rom. 13.

Pro. 8. 7
Confirmatio.

2.
Conclusio de
fide.

3.
Probatur
assertio.
tione.